

PRISCILIANO NA CULTURA GALEGA. UN SÍMBOLO NECESARIO

Victorino Pérez Prieto

“Prisciliano é unha poderosa individualidade, a maior se cadra que Galiza xerou.
Non foi un home illado, foi do seu tempo e aínda máis profundamente do seu pobo”.

Ramón Otero Pedrayo

“Prisciliano é algo tan grande, encerra un misterio tan profundo, que non sei se os
galegos chegaremos endexamaís a descubri-lo. E quen sabe si moito do noso porvir non
pende nel!”.

Vicente Risco

“Que importa que Prisciliano fose decapitado en Tréveris e o seu sangue fose xerme da
reforma católica e do librepensamento! Galiza abrazou o cristianismo de Prisciliano
durante máis de cen anos, e aínda hoxe bule no fondo da alma galega; pero a conciencia
mística de Galiza deixouse vencer pola intransixencia ibera, e agora nin tansiquera
sabemos ónde repousan as cinzas, denantes veneradas, do esgrevio teólogo, e xa non
temos azos para reivindicarmos a súa memoria”.

Castelao

“Podrá contemplarse a Prisciliano desde la religiosidad, la antirreligiosidad o la
arreligiosidad. Siempre constituirá un fuerte valor, y su elevada figura moral debe
presentarse para todos como una de las más recias y destellantes de nuestra Galicia,
como la que, sin duda, más intensa y duradera influencia ejerció en nuestro pueblo. Esto
sólo puede realizarse mediante afinidades, compenetraciones y proyecciones recíprocas
entre las gentes gallegas y Prisciliano...”

¿No tendremos la obligación de suscitar inquietudes y estudio a su alrededor, de
vulgarizar su nombre, de restituirlo al debido puesto?”.

Manuel Portela Valladares

*“Si atentamente miras
has de hallar en la vida atrocidades...
Las historias repletas de mentiras
y las fábulas llenas de verdades”.*

León Felipe

*“Antes que a noite caia ...
non deixes enterrados no pasado
os días últimos de Prisciliano
en Tréveris”.*

Millán Picouto

“Los santos son herejes que tienen éxito, los herejes son santos fracasados.
Prisciliano cuestionó muchas cosas, y le tocó perder”.

Luis Racionero

INDICE

ADRO.

María Pilar García Negro

INTRODUCCIÓN

I. ¿QUEN É PRISCILIANO?

1. A VIDA E A OBRA DE PRISCILIANO.

- 1.1. Un asceta axustizado por conduta licenciosa e maleficio.
- 1.2. Unha obra posiblemente extensa da que conservamos pouco.

2. PRISCILIANO, TEÓLOGO XENIAL E HEREXE REHABILITADO.

- 1.1. Un teólogo xenial.
- 1.2. Un herexe condenado.
- 1.3. Un herexe rehabilitado.

3. PRISCILIANO, ASCETA, PROFETA E MITO NECESARIO PARA GALIZA.

- 3.1. Un asceta.
- 3.2. Un iniciador dun movemento social e un profeta contra o poder.
- 3.3. Un mito necesario para Galiza.

II. PRISCILIANO NAS ORIXES DA CULTURA GALEGA. O MOVEMENTO ESPIRITUAL E INTELECTUAL DA GALIZA NOS S. IV-V

1. PRISCILIANISTAS E ANTIPRISCILIANISTAS

- 1.1. Priscilianistas: Asarbo, Tiberiano, Latroniano, Arxirio e Dictinio.
- 1.2. Antipriscilianistas: Ceponio, Pastor, Siagrio, San Dámaso e os Avito.

2. EXERIA E BAQUIARIO.

3. OS BISPOS IDACIO E TORIBIO.

4. PAULO OROSIO.

III. O ECO DE PRISCILIANO NA GALIZA ATA A XERACIÓN “NÓS”

1. ¿QUE FOI DE PRISCILIANO E DO PRISCILIANISMO ATA A ILUSTRACIÓN?

- 1.1. Santiago e Prisciliano.
- 1.2. O priscilianismo do s.V até á Ilustración.
- 1.3. O priscilianismo e o monacato nacente.
- 1.4. As mulleres, fieis coidadoras do lume priscilianista.
- 1.5. Os primeiros estudos priscilianistas (s. XVI-XVIII).

2. DA ILUSTRACIÓN AO ROMANTICISMO. DETRACTORES E DEFENSORES.

- 2.1. O Cura de Fruime e o Padre Sarmiento.
- 2.2. Manuel Murguía, Benito Vicetto e Vesteiro Torres.
- 2.3. Portela Valladares.

3. CATRO CLÉRIGOS MÁIS ANTE PRISCILIANO.

- 3.1. López Ferreiro.
- 3.2. Amor Ruibal.
- 3.3. Pedret Casado.
- 3.4. Marcelo Macías.
- 3.5. Estudos priscilianistas desde finais do s. XIX ata finais do s. XX.

IV. PRISCILIANO PARA OS HOMES DA XERACIÓN “NÓS”

1. OTERO PEDRAYO E PRISCILIANO: FIGURA SENLLEIRA, MÁRTIR SIMBÓLICO E TEÓLOGO GALEGO
 - 1.1. Un bo feixe de páxinas sobre Prisciliano.
 - 1.2. Un galego mártir.
 - 1.3. Un bo cristián e mesmo o primeiro teólogo galego.
 - 1.4. Como a Xesús, as mulleres seguían a Prisciliano.
 - 1.5. Conclusión. Os dous temas esenciais.
2. RISCO E PRISCILIANO: DE PERSOEIRO FUNDAMENTAL NA HISTORIA GALEGA A EGREXIO... HEREXE
 - 2.1. Prisciliano e o primeiro Risco
 - 2.2. Prisciliano e o segundo Risco
3. CASTELAO E PRISCILIANO: UN SÍMBOLO DA GALIZA.
 - 3.1. Prisciliano á fronte do cortexo dos inmortais galegos.
 - 3.2. Reformador, teólogo e mártir.

V. PRISCILIANO NA CULTURA GALEGA DESDE A XERACION “NOS” ATA HOXE

1. PRISCILIANO EN ESTUDOS HISTÓRICOS E ENSAIOS.
 - 1.1. Tres achegas históricas e dous ensaios:
 - a) Ramón López Caneda: *un humanista*.
 - b) Victoria Armesto: *un galego extraordinario inxustamente condenado*.
 - c) Daniel Terán Fierro: *un mártir apócrifo*.
 - d) Xosé Leyra Domínguez: *Prisciliano e Xacobe*.
 - e) Xosé Chao Rego: *un profeta contra o poder*.
 - 1.2. Varios estudos científicos particulares:
U. Romero Pose, J. E. López Pereira, José M. Blázquez e X. L. Barreiro Barreiro.
2. PRISCILIANO NA LITERATURA GALEGA.
 - 2.1. Dous poemas de Manuel María e Méndez Ferrín.
 - 2.2. Armando Cotarelo Valledor: *Hostia*.
 - 2.3. Daniel Cortezón: *Prisciliano*.
 - 2.4. Mª Xosé Queizán: *Amantia*.
 - 2.5. Millán Picouto: *Prisciliano en Tréveris*.
 - 2.6. João Aguiar: *O trono do altísimo*.
 - 2.7. Roberto Vidal Bolaño: *As actas escuras*.
 - 2.8. Ramón Chao: *O camiño de Prisciliano*.

CONCLUSIÓN

¿Que nos queda de Prisciliano?

BIBLIOGRAFIA
INDICE ONOMÁSTICO